Eingelangt am 24 MAI. 1917 8215 Am
mit — Beilagen —

21. številka. Maribor, dne 24. maja 1917. 51. letnik.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrt leta 1·50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge inozemske dežele 8 K. Kdor želi, naj sam po njegi, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošlja do odpovedi. — Člani „Katoliškega tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Male naznanila" stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrsta 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine prote.

Slovenski in hrvatski politiki pri cesarju.

Cesar Karel je v pondeljek, dne 21. t. m., ob pol 6. uri popoldan sprejel v Laksenburgu v posebni avdijenci načelnika Slovensko-hrvatskega kluba dr. Korošca in klubove člane dr. Kreka, vit. Pogačnika, Spinčiča in dr. Šusteršiča.

Natančnejšega poročila o avdijenci še nismo dobili.

Mira še ne bo?

Poročevalec lista „Daily Expreß" je vprašal francoskega vojnega ministra Painleveja, kako dolgo še bo trajala vojska. Painleve je odgovoril z resnim izrazom: „Ni še videti nobenega konca."

Francoski agitator za vojno Soulier je na nekem zborovanju v Kodanju izjavil, da se Francija že pripravlja za vojskovanje po zimi.

Tudi angleški ministrski predsednik Lloyd George je pred kratkim izjavil, da se je treba za vsak slučaj pripraviti za vojskovanje še tudi prihodnje leto, čeprav noče trditi, da bi ne bilo mogoče, da se že letos sklene mir.

Kakor je iz tega razvidno, še Francozi in Angleži nimajo dovolj z dosedaj prelito krvjo, ampak da še je treba vsaj eno leto nadaljevati grozno morijo. Ali na Francoskem in Angleškem res ni nobenih pametnih ljudi več, ki bi si upali nastopiti proti taki vojni besnosti? Ali ni na Francoskem in Angleškem nobenih katoličanov več, ki bi povzdignili glas za vrnitev ljubezni in spoštovanja med narodi? Nečloveško in nekrščansko sovraštvo se še torej naj nadaljuje vsaj eno leto! To so žalostni izgledi, a pripraviti se moramo tudi mi za zimo, ako sovražniki še nočejo poslušati pameti.

Naše žrtve za domovino.

Od Sv. Petra pri Mariboru se nam poroča: Sedaj, ko je prišlo več naših vojakov na dopust, da nam pomagajo pri delu po vinogradih in na polju in nam tako pomagajo pripraviti ljubi kruhek, ki ga že marsikateremu primanjkuje, se nehote spominjamo onih, katerih žalibog ne bo več nazaj. Dne 3. novembra 1916 je padel na soški fronti Marko Roškar iz Celestrine, star 26 let. V spodnjih bukovinskih Karpatih je zadela dne 29. novembra 1916 sovražna krogla Henrika Ferk. Imel je svoi dom pri Kocbekovih v Trčovi, ki so mu bili boljši, kakor lastna mati. Bil je velik prijatelj „Slov. Gospodarja." Ko je bil odločen za marš-stotnijo in se poslavljal, je dejal: „Mene ne bo več nazaj in tudi o meni bo stalo v „Slov. Gospodarju", da sem položil svoje mlado življenje (20 let) na oltar domovine." Le prehitro so se spolnile njegove slutnje. Na Tirolskem je zasul sneženi plaz 22 let starega Friderika Celcer iz Ložan dne 12. decembra 1916. V bolnišnici v Št. Danijelu na Krasu je umrl na tifusu v 19. letu svoje starosti Leopold Somer iz Trčove in je pokopan na tamošnjem vojaškem pokopališču dne 30. decembra 1916. Dne 11. januarja 1917 je nagloma umrl v kliniški rezervni bolnišnici v Inomostu Anton Bregant, pridni vinčar gospe grofice Brandis v Celestrini in je bil pokopan na vojaškem pokopališču dne 13. jan. 1917. Na župnijskem pokopališču v Ravnici pri Gorici pa so djali k večnemu počitku Matija Gutsmandl, vinčarja, ki se je ponesrečil dne 15. februarja 1917 pri razstreljevanju neke pečine. Zadel ga je kamen v glavo in ga tako močno ranil, da je čez tri ure izdihnil, spreviden s sv. zakramenti, svojo dušo. Bil je dober krščanski mož. Ravno na Velikonoč pa je pri Kronbergu na Krasu odtrgala italijanska mina obe nogi in glavo Martinu Maček. Bil je v 19. letu. Naj v miru počivajo!

Od Sv. Jurija v Slov. gor. se nam piše: Že tretjič v tej grozni vojski je zadela žalostna vest vrlo in krščansko družino Krampergerjevo v Spod.-Gasteraju. Dne 1. maja smo dobili žalostno novico, da je sin Jakob izdihnil svojo dušo. Že 18 mesecev je bil na tirolski fronti. Jakob je bil vrl mladenič in naročnik „Slov. Gospodarja." Svojo dušo je izročil Bogu ravno na dan svojega godu.

Dne 26. aprila je na italijanskem bojišču padel drugi sin Alojz spoštovane družine Možina na Turskem Vrhu. Dobil je strel v glavo. Bil je priden in pokoren mladenič staršem in cesarju. Kaj rad je pisal svojemu očetu v Maribor, ki je tudi pri vojakih. Bil je zvest ud Marijine družbe in naročnik „Slov. Gospodarja." Šel je v boljšo domovino za svojim bratom Jožefom, ki je padel dne 13. julija 1916.

Prišla je žalostna vest k Mariji Snežni, da je v Pragi v bolnišnici umrl Jožef Zagler. Bil je že od začetka v vojski. V bitki v Karpatih je zmrznil v noge. Potem je odšel zopet na italijansko bojišče. Tam se je bojeval devet mesecev. Potem se je pa močno prehladil. Čisto oslabljenega so spravili v bolnišnico. Po trimesečni bolezni je umrl dne 29. aprila. V najlepši dobi je moral darovati svoje življenje na oltar domovine. Kakor bi bil slutil svojo smrt, je še pred par dnevi prosil svoje rednike in starše odpuščanja vseh svojih slabosti. Bil je zelo priden in priljubljen mladenič.

Nepričakovano žalostna novica je zadela Slavičevo hišo iz Stanetinec pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Na južnem Tirolskem je žrtvoval svoje življenje Franc Slavič. Bil je pri domačem polku. Bojeval se je proti Srbom in potem proti Lahom na južnem Tirolskem, kjer ga je zadela krogla izdajalskega Laha. Dne 2. vinotoka 1916 se je preselil naš zvesti prijatelj v boljšo domovino, kjer ne razsaja vihar svetovne vojske. Bil je zvest izpolnjevalec svojih dolžnosti do domovine in cesarja ter priden katoličan. Zapušča ženo in nepreskrbljenega otroka. Dragi France! Veliko si pretrpel v tej solzni dolini, sedaj pa ti naj bo lahka tuja zemlja! Na svidenje nad zvezdami!

Iz italijanskega bojišča je došlo žalostno poročilo, da je tam daroval svoje življenje za domovino Ludovik Ašič, doma iz Laporja pri Slov. Bistrici. Padli je bil brat notarskega kandidata g. Ašiča. Bil je izvrsten pevec.

Vsem slovenskim žrtvam za domovino naj sveti večna luč!

Laška ofenziva.

Že desetikrat so se dne 13. maja vrgli naši jugo. hodni sovražniki na Boroevičevo armado, da bi jo predrli in si zadobili prosto pot v Trst in Ljubljano. Desetikrat je zatrepetalo srce vsakega Slovenca v razburjenem pričakovanju, kajti gre se za našo slovensko zemljo. Z notranjim razburjenjem pričakujemo tudi konca desete laške ofenzive proti branitel-

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Dalje.)

Ta za mojega konja in mene usodepolni prst je tudi polkovniku zažugal tako ostro, da je odslej le samo zmerjal in zabavljal radi stanja ter čakanja, a nikoli več ni udrihal s sabljo po voznikih in topničarjih. Iz tega slučaja je razvidno, koliko se ceni v vojni življenje posameznika. Bil sem pri tej priliki po nedolžnem občutno kaznovan; korakal sem ono noč in naslednjega dne peš po gališkem blatu.

Okrog polnoči v oni noči je vendar razvozljal nekdo vozel čakanja in stanja, premaknili smo se naprej. Odkazana nam je bila neusmiljeno dolga pot in priganjali so nas k hitrosti, češ, pri Radymno je obtičala cela ruska divizija v blatu, to moramo sedaj zajeti.

Hodili smo gotovo nad 65 km brez oddiha in prestanka. Naše vrste so se redčile. Ljudje so onemogli vsled hoje, šibani od blata in dežja, so cepali v obcestne jarke. Bilo jim je vseeno, če tudi obleže do grla v blatu, naprej ni šlo, tudi s silo in priganjanjem ne. Častniki onemoglih tokrat niso tirali naprej, saj so se sami komaj tavajoče gibali in lezli.

Oberst je uvidel, da izgubi v blatu in cestnih jarkih ves polk, če še nadaljuje pohod na višje povelje. To pa moram priznati: Ta gospod je čutil z moštvom. Ko je videl, da se delajo tako mogočne vrzeli v tavajočih vrstah, je po 65 km hoda zavil na levo s ceste v prvo vas. Porazlezli smo se že vsi po selu in pocepali utrujeni po ležiščih, pa pridrvijo na konjih častniki od divizije nad obersta:

„Regiment mora naprej na vsak način!"

Tokrat se je stari samozavestno postavil in obregnil:

„Jaz sem poveljnik regimenta, jaz bom znal razsoditi, ali je mogoče naprej ali ne!"

Gospodje so odfrčali majajočih glav, mi smo pa mirno spavali v selu, dokler se ni odpočilo vse. S tem življenjsko potrebnim počitkom nismo v resnici prav nič zamudili, ampak se uverili: Počasi se tudi prav in daleč pride!

V času, ko smo mi nastopili tretji vojni pohod, je bolgarski general v ruski službi, Radko Dimitriew, naskočil z vso silo Przemysl. Slovitega generala, katerega je v balkanski vojni koval celi svet med zvezde sreče, se pa je v svetovni vojni držala povsod prav črna smola. V silovitem naskoku se je hotel polastiti najmočnejše trdnjave, a ta njegov naval je bil zelo krvavo in za Ruse porazno odbit. Sovražnik se je tokrat tako osmodil, da ni od tedaj nikdar več naskočil trdnjave. Ruska armada, do tedaj prav ponosno zmagovita v vseh bitkah, je pri Przemyslu ugriznila na trdi avstrijski oreh, ki ga ni mogla potreti kljub neštetim v boj pognanim množicam. Bridko presenečen vsled levje avstrijske odpore, je Dimitriew popustil Przemysl. Boječ se napada naše 3. armade, ki je hitela trdnjavi na pomoč, se je potegnil za Przemysl, se zakopal in čakal, da ga zopet mi napademo in naskočimo. Ruske predaje straže so se bile za časa oblege razpregle in porazlezle že daleč pred trdnjavo. Te so se umikale brez resnih odpornih bojev do postojank glavne armade, ko smo se jim mi bližali. V blatu in po mlakužah jih je pa veliko obtičalo in teh smo na potu v tretjo bitko polovili in pozajeli mnogo. Za gališkim mestecem Radymno je obtičala v blatu več dni cela sovražna divizija. Naša pehota je to zaostalo krdelo še dohitela pravočasno, a naša artilerija ni mogla za nami. Po naravnih zadržkih ovirano, ni moglo naše topništvo odločilno potipati sovražnika. Rusi se imajo pač temu blatu zahvaliti, da so lahko za Radymnu zgradili most in ušli preko Sana k svoji glavni armadi.

Spominjam se, da sem jezdil iz Radymna sam nazaj iskat naše kuhinje, ki so tudi nekje gomazile po mlakužah. Pri tem pojezdu sem zadel na naše 15 cm težke havbice, katerih je tičala cela baterija v blatu. Mi smo jih pričakovali željno kot duše raja, da bi razstrelile ruski most, a zaman. Topničarji so brezposelno kurili krog po polju, konji pa bulili v blato vpreženi pred topove. Radoveden sem le vprašal ognjarja (Feuerwerker), ki se mi je zdel najbolj brihten:

„Kako dolgo pa že tičite tukaj?"

Mož mi je lepo odgovoril: „Jedno noč in jeden dan, pa ne moremo z mesta."

Bili so v celem 4 težki topovi. Pred vsak top so bili vpreženi 4 pari konj, torej v celem pri vseh 16 parov. Stoječ drug za drugim so se valjali po blatu in menda čakali čudeže iz neba. Pri pogledu na to dolgo vrsto pripreg mi je nehote ušel zaničljiv smeh in svetoval sem:

„Pri nas doma ve zadnji voznik, da, če ne morejo potegniti 4 pari, bo pa zmoglo tvor 6 ali 10 pa-